

NAŠ GLAS

Glasilo javnih namještenika u kraljestvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

— Cijena u prodaji 1 K 50 fil. —

Naš Glas izlazi u tjednu svakog četvrtka.
Godišnja pretplata K 72—
Polugodišnja „ 36—
Četvrtgodišnja „ 18—
Za inozemstvo dodati poštarinu. Oglasi po cjeniku.

— Цена у продаји 1 К 50 фил. —

Наш Глас излази седмично сваког четвртка.
Годишња претплата К 72
Полугодишња „ 36
Четвртгодишња „ 18
За иноземство додати поштарину. Огласи по тарифи.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znak. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani. Hrvatske in srbske dopise je pošiljati le potom organizacij, ki so za vsebino odgovorne.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/L. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

FRAN GOVEKAR (Ljubljana):

Pasivna volilna pravica.

Koalirani Protičevci in pristaši dr. A. Korošca so na delu, da ropajo državne uradnike pasivne volilne pravice. Kar so uživali celo v reakcionarni Avstriji, to naj se jim vzame zdaj, v XX. veku, v svobodni in demokratični Jugoslaviji?! To naj bo napredek?! Zločinci, idiotje, berači, ženske in državni uradniki naj tvorijo po ukazu Stojana Protiča — in ob pritrjevanju našega dr. Korošca — enako inferiorno brezpravno kasto! Zakaj, čemu? — Ali naj bodo poslanci le ponie, advokati, trgovci, obrtniki, delavci in kmetje? Že dve leti čutimo, kako vro se vlada in marljivo uraduje po ministrstvih brez kontrole uradnikov-poslancev! Ministri so ljudje, ki so bili doslej po večini naša nesreča, zastopniki bank, špekulativnih zvez, včasih tudi brez pojma o uradovanju, včasih brez širokega duševnega obzora, včasih politikastri, ki so jih vrle stranke iz sebe, kakor meče morje bele bene na breg. Ti naj imajo pasivno volilno pravico? Zakaj? Za plačilo kakšnih zaslug? Že dve leti se krpa ustava, že dve leti se pripravljajo volilni in drugi zakoni, se urela uradniško vpraša-

nie, se zanemarijo gospodarska vprašanja, zlasti valuto, a ne skrpa in ne uredi se ničesar. Vsak pameten človek si mora le želeti čim več strokovniakov uradnikov v parlament, uradnikov, vajenih in vzgojenih za pozitivno vztrajno delo, objektivnih in ne strankarsko zastrupljenih. Čim več inteligence je v parlamentu, tem boljši je. Toda Protič noče in se menda boji inteligence, zato hoče državno uradništvo iz parlamenta izključiti. Državni uradnik, ki bi bil izvoljen za poslanca, naj zgubi svoje službeno mesto, zakaj dveh plač ne sme uživati! To zahteva Protič. Popie in župniki pa smejo uživati tudi kot poslanci do več plač, razni odvetniki smejo vršiti nadalje odvetniški poklic ter služiti kot poslanci še nadalje po raznih bančnih in velepodietniških upravnih svetih! Le državni uradnik bi smel kot poslanec živeti zgoli od poslanskih diet. Taka je državljanska enakopravnost, tak je demokratizem v Jugoslaviji!

Protič pa celo dokazuje, da je njegovo stališče napredno in moderno, češ da tudi na Angleškem in Francoskem državni uradniki niso deležni pasivne volilne pravice. Vse druge države, v katerih državni uradniki imajo pasivno volilno pravico,

proglašajo za reakcionarne! »Uradnik je itak del vlade«, trdi Protič, »uradnik itak vlada v državi, torej pasivne volilne pravice ne potrebuje!« To je pač famozen izgovor. Uradnik v Jugoslaviji nima na vlado niti toliko vpliva, kakor ga je imel v Avstro-Ogrski in celo naši poverjeniki brez Beograda ne morejo ukreniti niti najneznatnejše stvari. Angleški in francoski uradnik stoji na napram jugoslovanskemu v tistem razmerju kakor uradnik napram slugi.

Edino moderno stališče v tem vprašanju je že leta 1913. zavzel ljubljanski občinski svet, ki določa v § 37. službene pravice matike za mestne uradnike sledeče:

Če je uradnik bil izvoljen za deželnega, ali državnega poslanca in je izvolitev sprejel, dobi za dobo zasedanja dotičnega ustavnega zastopa dopust.

Tak uradnik prejema dalje neskrajšano svojo plačo, ki jo je nazadnje imel in svojemu dotičnemu službenemu mestu odgovarjajočo dejalnostno (funkcijsko) doklado.

Ta doba je vštevna za odmero pokojnine in ne ovira napredovanja v višje činovne razrede, višje plačilne stopnje in časovnega napredovanja.

LISTEK.

Lijepa dama s dragocijenostima.

Priča.

Ona je u istinu lijepa. Ima plave ili crne oči (kako hoćete), valovitu bujnu plavu ili crnu kosu (kako vam drago), niz zubića, bijelih poput bjelokosti ili poput niza bisera (koja Vam se već prispodoba sviđi), put bijelu poput sniega ili zagasitu poput sumraka (izbor po volji!)

Vesela je, vragoliasta, zamamna i privlačiva silno privlačiva. Ljubi sve, što se dađe ljubiti: društvo, kavane i restorante, variete (chambre separée), plesove maskirane i demaskirane, kupanje u Savi i u Crikvenici. Do kasnih je ura budna, nu za to ustaie vrlo — kasto.

Kroz dan ne radi ništa, već se samo pere, čisti, češlja i gladi, maže i pudra, oblači i svlači (prema potrebi) Uživa. —

Ljubi svog muža nada sve, a juz nlega i njegove priiatelle, takodier nada sve...

Kad stedi u operi u prvom redu (cercle!), blistaio se na nioj dragulji, kad hoda ulicom, svijet se okreće za njezinim pariškim modelima, što ih dnevice mienia, Svilene čarapice, skupocilene cipelice, kostimi, šeširi i boe — sve to pobudiuie pozornost, Mlada lijepa dama pravi modu i furore u Zagrebu.

I tako ona živi od dana u dan sve liepša, sve slainija, sve — bogatija. Samo se svijet pita: odakle i kako odjedanput tako na veliko?! Svak naimie znade, da ljubieni suprug do pred dvite tri godine ništa nije imao do miešećne plaće (s ratnim doplatcima!)

Nu blaženi je svietski rat mnogome pokazao putove k sreći i blagostaniju, do kojima se može i nakon prevrata nastaviti.

Kao lavnome činovniku maićica vlada mu je povierila u njegovu okružju prehramnu pućanstva... I ne bie on iedini, koji je tako dobro gospodario s povierenom mu aprovizacijom pućanstva da je postizavao sume viška, te je uzmogao stavliati na

stranu krunicu do krunice, stotinjarku do stotiniarke, hiliadarku do hiliadarke — sve prezrene austriiske hiliadarke. Niegova je štedionićka uložna knižica udravo divno rasla i gospodin suprug si je osnovao na poštenu način imetak... Bio je pravim dobrotvorom siromašnog naroda, a njegova kuća puna i prepuna svih onih živežnih namirnica, na kojima smo mi obični smrtnici za vrileme rata oskudievali.

Kad je prestao rat, gospodin nije ni časka više domišliao na to, da i dalje služi, da bude i dalje činovnikom. Doiadilo mu je već to — usrećivanje pućanstva... Predao je, baiazi, demisiju na svoioj službi.

Mediutim naš prevrat nije zatvorio vrata ovakom sticanju na laki način, ali sad ulazi lijepa ženica u akciju. On je osiećao, da je arbeitsmüde, a ona puna života, puna okretnosti, lukavosti, puna volie za dalinim sticanjem...

Vidjela je ona oko sebe, kako i druge lijepe, zamamne i privlačive gospodje supruge zaslužuju na razne načine patriotske svotice, pa je stala razmišljati. Što su stekli aprovizacijom, to inak ne će vje-

Z dnevom, ko zasedanje ustavnega zastopa preneha, stoji uradnik zopet v dejalnostno službo ter se ima brez odloga javiti pri predsedstvu mestnega magistrata.

Isto velja tudi za vse državne uradnike. Kako se more kratiti pasivna volilna pravica učitelstvu, srednješolskim in visokošolskim profesorjem, ki jim je poklic vzgajati mladino ter urejati razvoj in napredek umstvene in srčne kulture v državi? Kako se more kratiti ta pravica državnim upravnim, pravnim, finančnim, davčnim, tehničnim strokovnjakom!

Uradniki so bili in so še danes steber države; brez njih bi obličala vsa uprava, ves promet, bi zagazili skratka v anarhijo; a uradniki bi bili tudi v parlamentu trdna, neomajna os, ki bi se ne nagnila nobena strančarska vihra. V uradništvu je utelešen ovet narodne inteligence, uradništvo tvori zbor najvišje omike, najglobeza poznanja stvarnih razmer in ljudstva, najširših življenjskih izkušenj in najresnejše discipline. Uradništvo pa je tudi nad vse patriotično in kot skala zvesto vztrajaloče v svoji ljubezni do domovine!

In to uradništvo hočelo srbski radikali in slovenski klerikalci vzporediti z idoli in zločinci ter jih oplentiti za staro pravico! Vzeti jim hočelo pasivno volilno pravico ter jih ponižati med — poljudi!

Državno uradništvo jugoslovansko mora na toliko krivico krepko reagirati. Kot državljani te najgrše kastracije ne bodo mirno trpeli. Če nas posilijo, na dan volitev jim dokažimo, da smo še možje, ne pa — politični evnuhi!

E. N. (Ercegnovi):

„Projekti . . .“

— »Lako je Vama činovnicima! Čitao sam zakon o činovnicima: izvrstno su Vam uredili plaće. — sada se barem nećete više tužiti!«

— »Gospodine moj, sada treba, da mi plaćate veću kiriju, jer, kako sam u novinama čitao, Vama činovnicima bile su opet povišene plaće . . .«

Takva i slična zvona čuješ na sve strane, a tebi neostaje drugo, nego da se natežeš, kako bi rastumačio, da se radi o »projektima«, a ne o zakonu.

Čno tražiti kraj njihova načina života. — Zato je trebalo podsukati svile rukave i dati se na posao. Nu kako? Da kupite mast na veliko, na da je lifrute u nova gladna inozemstva? — fu! to nije za nju! Ili da preprodajte krmke žive vaze — dvaput — fu! Ona, kojoj smrdi i auto i Eau de Cologne . . . Ili da trguje s kožom? I opet fu! — ta ona radi samo s glace kožicom, da zaštiti svoju još finiju kožicu svoje slatke ručice.

Ali sad joj pada na pamet ono, što je ko stvoreno za nju. Valuta! Kupi, nosi u Beč i tamo zaraduj obilno na razlici u tečaju. To je zaista najlakši posao. Nu za to treba putovati u Beč, a putovnica se i dozvola za putovanje ne dobija tek s lahke ruke. Jedanput će ju dobiti pod bilo kakvom izlikom, ali, češće — to ne će ići. Tu pak treba lukavosti, prave ženske lukavosti.

Promatrala se u zrcalima svoje psihe. Ovako lijepoj zamamnoj, privlačivoj, čistoj i mirisavoj moraju se otvoriti svaka vrata na Markovu trgu. Tko bio joj mogao odoljeti i reći: Milostiva, ne mogu vam

Ma kako da se čovjek zbija snazie u svim tim dusanilama o poboljšanju, povišenju, uređenju, izjednačenju itd. činovničkih plaća? Meni zapravo nije nikakvo čudo, da se o tome neupućeni svijet buni, kad i mi činovnici, koji pomnivo pratimo to naše vitalno pitanje, lako se dademo zvesti, te misleći, da je stvar gotova, više puta uzmemo olovku i činimo račune. — ali dakako — bez krčmara!

Nakon tolikih skupština, slednica, predstavka, deputacija i što ti ta znam — skoro je nevierovatno, da smo uvijek na istoj tački. Ko ne bi bio vjerovao ono lani, kada je Ministarstvo za konstituantu javilo centr. savezu drž. namještenika, da projekt o izjednačenju plaća leži gotov i da bi već bio izdat na ustavno pretresanje, da nilesu nastale prilike, koje već poduze vremena sprečavaju rad Narodnog predstavništva. Onda se mislilo: neka se sastane parlament i stvar je gotova!

Nu što vidimo? Prilike se nisu sredile, a mi ne vidimo drugo, no nova obećanja, nove »projekte«, nove intrige, nove krize . . .

A u času pak najčvršćih nada mora da nas još jedan put iznenadi poznati odgovor ministra predsjednika na zadnji memorandum pokrajinskih organizacija. Naše se pitanje ponovno tura u pozadini, prvo jer Narodno predstavništvo nema vremena da se sada o našem pitanju bavi, a drugo jer treba imati pokrića. Baš kao da se radi v sasna novom pitanju.

Vrieme prolazi, naše patnje i svakojake nevolje svegi uvijek rastu, a mi, potpuno nemoćni, moramo da se zadovoljavamo samo obećanjima, samo »projektima«. Ako se računa na našu neslogu, to je nešto drugo.

Zato završavam:

Drugovi u nevolji! Združimo se čvrsto u Savez javnih namještenika! U staleškim pitanjima nemoćno se razilaziti! Budimo složni, kako bi svi bez razlike mogli jednodušno i naleneričnije zahtijevati ostvarenje naših svetih prava. Bez sloge nema i ne će nikad biti uspjeha!

Bez organizacije i stališkog glasila ne možemo postići poboljšanje svog materijalnog položaja.

dati dozvole za put u Beč! Ona tu mora dobiti koliko joj se samo puta bude prohtjelo . . .

Upoznala se negdje u kavani s jednim zgodnim vladinim tajnikom, na koga je već dugo vrebala. Ta će biti onaj, koji će morati sve učiniti, što bude ona htjela. — I uistinu se gospodin tajnik ulovio u mrežicu poput zlatne ribice. Isprva se i sam čudio, kako je gospodina prema njemu osobito ljubezna. Kako ga slučajno susreće na ulici, nagovara, pleše s njime na plesovima, nalazi ga u kavani, kazalištu — svagdje. Gospodin tajnik, u devetom nebu, gotovo sam od sebe izradiuje lijepoj svojoj obožavateljici dami putovnicu, propusnicu, dozvolu — što samo hoće i želi. Svaki mjesec po dva, tri puta putuje ona u Beč, sad k zubaru, jer tko bi si u Zagrebu dao zub plombirati, sad da orati neku rođaku na operaciju, sad, da si nabavi neke toaletne potreštine, sad zbog ovoga, sad zbog onoga . . .

A kad se gospodu tajniku činilo to prijateljstvo suviše platonsko, jednog se dana osmjeli reći lijepoj dami, ne bi li došla jed-

FR. RAVOLI (Ljubljana):

Na boj za našo pravdo!

In hoc signo vinces!

V mnogih člankih, ki jih je priobčil »Naš Glas«, je bilo dokazano, da nam vse naše razredne in gospodarske organizacije ne bodo nič koristile, če nimamo tudi politične moči. Politično dobro organizirani staleži (podjetniki, trgovci, obrtniki, duhovni, kmetje, delavci itd.) nas odrinejo v razrednem boju, ako se takoj ne organiziramo politično. Priznati moramo, na našo žalost in sramoto, da so vsi drugi staleži bolje organizirani, kakor mi: prav zato se nam tudi najslabše godi. »Vsak je svoje sreče kovač.«

Obravnavalo se je tudi že v našem glasilu, kako se naj politično organizirajo javni uslužbenci in kakšno stališče naj zavzamejo pri bodočih občinskih in parlamentarnih izborih.

Eni so mnjenja, da se naj priključimo tej ali oni politični stranki, drugi zopet trdijo, da naj tvorimo stranko zase in postavimo kandidate iz svojih vrst. Vsi, ki smo opazovali politični in socialni razvoj v državi smo prepričani, da se moramo politično samostojno organizirati; to bi bilo ne le v našem, temveč tudi v državnem interesu.

Državno uslužbenstvo se ne more in ne sme v celoti priključiti nobeni politični stranki. Ostati mora nad strankami, če hoče dobro in objektivno vršiti svojo službo. In kaj bi dosegli, če bi se priključili tej ali oni politični stranki? Nič ali zelo malo, kakor to vemo iz preteklosti. Našega položaja ne more nobena stranka znatno poboljšati že radi izjemnega stališča, ki ga zavzemamo kot državni uslužbenci napram ostalim stanovom. Dosedaj politično razcepjeni in vsled tega brez politične moči, smo postali »brezpravna rača«.

Kaj nam je nudila koalicijska socialne demokracije z »Jug. dem. stranko«? Razpust Saveza, aretacije, preganjanja! To je demokratično, socialno, svobodoljubno? In »Slov. ljudska stranka«? Ko so železničari s stavko branili svoje pravice, je poslal dr. Korošec proti njim vojaštvo! Rdečica človeka oblije, ko vidi, kakšne

nom sama do propusnicu, k niemu u stan . . . Mislite li, da nije došla? O i te kako rado, jer je znala, da će tek tamo zapečatiti sve svoje putovnice. Samo je gospodin tajnik spustio žaluzije svojih prozora tek onda, kad mu je prijateljica došla u stan . . . Bio je neoprezan, jer se to čini prije dolaska.

Nu nemojte misliti, da će se za to priča svršiti tragično, i da je netko vidio, kako je bila ona neobično dugo u stanu gospodina tajnika, na pohitao do njenog muža i sve mu ispriповjedio . . . Ne, nitko toga nije vidio jer napokon ona je sama sve odala svome mužu, kako je morala ići ovaj put sama do putovnicu . . . A dobri se mužić smilao lukavosti svoje drage ženice, kako slatno drži u šahu gospodina tajnika, s pomoću koga stiču zlato. — suho zlato. Za to joj je i govorio: »Ti moja zlatna ženice!«

Nu, što velite? Je li ta dama izvjesna ova ili ona zagrebačka ljepotica? Ne, varate se, nije ni ova ni ona, već — ta i ta . . .

(»Nos« — Zagreb.)

keritarske razmere so pri nas po zaslugi SLS.

In kaj so nam nudile vse stranke? Prosto trgovino, verižništvo in izkoriščanje konsumentov, kakor tega ne najdemo v nobeni drugi moderni državi. V Čehoslovaški je stala moka, iz Jugoslavije importirana 1 K 66 vin. kilogram, pri nas pa 15—18 K. Stranke, ki v boju proti uradništvu vključ medsebojnemu sovražstvu vedno skupno operirajo, so s svojim slabim državnim gospodarstvom tako uničile vrednost naše krone, da delamo danes državi zastoni.

Kaj nam more nuditi samostojna kmetijska stranka? Ta je naša največja nepriateljica ter nas smatra za državne parasite. Psuje nas na skupščinah in v svojih glasilih kot »škricce, ki nič ne delajo ter samo dobro jedo in pijo.«

Kaj nam je pridobila delavska soc. dem. oziroma sedanja komunistična stranka? Tudi ta se ni zavzemala za naše težnje, nego le za delavstvo, ki živi bolje od nas.

Ne preostaja nam tedaj drugega, kakor samostojen politični boj. Brez močnega vpilva na zakonodajo bodo naši uspehi le minimalni. Le če postanemo nadstrankarski političen faktor, bomo izvojevali naše pravice in obenem utrdili našo državo. O svoji usodi hočemo sami odločiti in državno upravo rešiti strankarske korupcije.

Da pa moremo v polni meri uveljaviti našo politično moč, je treba da postavimo našo politično organizacijo na širšo podlago: dolačiti jo moramo s sotrpini, ki tudi nimajo v nobeni stranki potrebne zaslombe. Zvezati se moramo s privatnimi nameščenci ter ustanoviti skupno »stranko stalnih nameščencev«. Taka stranka mora pri proporcionalnem volilnem redu prodreti v vseh večjih kraljih. Zavedamo se, da ne bo mogla naša stranka v javnih zastopstvih samostojno odločevati: da bo pa mogla uspešno kooperirati z naprednimi in socialističnimi strankami proti izkoriščanju in kompromisnim potem v zvezi z drugimi strankami dobro zastopati naše interese, o tem smo popolnoma prepričani, zlasti če jo dobro organiziramo. Da to dosežemo, je treba, da se zedinimo v naših zahtevah, postavimo na čelo organizacije dobre in neodvisne organizatorje in ustanovimo dnevnik kot glasilo. Odpraviti moramo vse, kar nas državne uslužbenke loči: moramo se demokratizirati in socializirati. Na čelo stranke moramo postaviti naše najboljše bojovnike, ki poznajo gospodarski položaj javnih uslužbencev in drugih slojev, da jih morejo med seboj spraviti v pravičen in socialen sklad.

Končno potrebujemo v svrhu dobre organizacije naše stranke dnevnik, ki bi se ne spuščal v strankarsko polemiko, temveč le radikalno zastopal interese naše gospodarske in politične organizacije, obenem pa nadomestoval druge časnike, t. i. prinašal objektivno vse vesti, politične, narodno-gospodarske, dnevne, socialno-politične vsebine. Ne bilo bi nam potem več treba naročati meščanski dnevnikov in gromotno podpirati glasila, ki zastopajo le interese drugih strank in nam obenem vcepilajo naravnost škodljivo politično prepričanje. Osamosvojimo se tedaj tudi na tem polju, kajti le »norci poslušajo svoje sovražnike.«

Sedaj, ko se je osvobodil naš narod, moramo tudi mi postati samostojni. Ustanovimo svoje dnevno glasilo, ne pustimo

zastopati naših interesov po tujih slojih temveč odločimo o svoji usodi sami in boidimo pri volitvah z vso silo na boji za našo pravdo!

Na boji za samostojno stranko stalnih nameščencev!

O p. u r e d. Priobčujemo tudi ta glas iz zavednih vrst organiziranih javnih nameščencev. Bližalo se volitve, a javni nameščenci še danes niso ničesar sklenili, kako in kam. Dopisnik ni zadovoljen z nobeno stranko in predlaga ustanovitev nove samostojne stranke vseh javnih in zasebnih nameščencev. Tudi o tej ideji se je že debatiralo med javnimi nameščenci, a prodrla je prepričanje, da bi velika večina uradnikov pristašev SLS in JSDS ostala zvesta svojima strankama, medtem ko bi ostali uradniki pristaši JDS — na cedilu... Zaman bi ostal poziv: Vsi javni in zasebni nameščenci skupaj na boji! Večina javnih in zasebnih nameščencev ostane zvesta svojemu dosedanemu političnemu programu in svoji dosedanji politični stranki. Efekt bi bil smešen le za samostojno stranko nameščencev. Tudi ustanovitev lastnega dnevnika je lahko predlagati, a nemogoče uresničiti. Celo svoj tednik jedva, jedva še vzdržujemo! Kje dobiti tiskarno, ki bi nam tiskala dnevnik, — kako bi plačevali tiskovne, uredniške in najrazličnejše stvarne stroške (papir, ekspedicijsko osebje, telefon, brzojavke, poročevalce i. dr.)? Med uradniki ni kapitalistov in brez stotisočev kron ni danes niti misliti na podjetje, ki bi dajalo težkega in resnega dela vsaj desetorici stalnih nastavljenecv! In končno naj bi svoje občim. svetovalce ter svoje poslance plačevali še sami!? S čim? To niso mačkine solze, prijatelji Ravoli! — Sicer pa prepričamo odločitev Osrednji zvezi in Savezu! Radi otvarjamo iznova javno debato o predlogu, ki je zelo aktualen in tudi že nujen.

Alfa (Ljubljana):

Aurea prima aetas!

(Prispevek k debati o sestavku g. Z. S.: »Enotna ureditev življenskih razmer v obče.«)

Z eno samo premišljeno naredbo ozir. zakonom bi centralna vlada korenito izpremenila tisoč in še več naredb vsem državljanom v neizmeren prid, ako bi izdala naredbo, veljavno za vsa plačila, tako državna kakor tudi privatna, da se imajo računati po vsakokratnem tečaju zlatega denarja* četudi v bankovcih oziroma kovancem denarju.

Moj predlog sega še dalje, da bi se namreč tudi za vsa vojna leta nazaj računalo na zlati podlagi. Brez truda in težav bi seveda ne šlo, vendar pa bi se ta trud gotovo ne dal primerjati s trudom in delom, posebno pa ne z zlatim časom, ki ga potrebuje država in ves njen in pa privat-

* V poštudnejše umevanje rabim skoraj dosledno izraze: tečaj zlata oz. zlatega denarja, padec oz. zvišanje kurza zlata, dasiravno se lahko vzame, da ima zlato stalno neizpremenljivo vrednost in da je dražje in cenejše le z ozirom na izpremenilajoči se tečaj papirnatega in drugega kovanege denarja in bi bilo torej govoriti le o kurzu papirnatega denarja napram zlatemu. (S tem nazorom ne moremo popolnoma soglašati, Op. ur.)

nili podjetni aparat pri obstoječem konglomeratu veljavnih zakonov in naredb. Le poglobite se v zadevo!

Vsakovrstne nove, že pred sankcijami oz. veljavnostjo večkrat proklete nove davke in davščine izumliato največji finančniki vseh držav, da bi dobili zopet ravnovesje v svojih, po svetovni vojni razruvanih državnih gospodarstvih. Pa nobenemu se še ni dosedaj posrečilo, niti popolno ravnotežje in to temnanj in težje, ker njih predloge parlament popularizira in oslabi v finančnem oziru. Veliko svojih talentov bi ti finančniki lahko prihranili, ako bi se vsa denarja momentalno štela v vredni obstoječih zakonih in naredbah uravnavalo oz. spreminjevalo po povprečnem navadnem tečaju zlatega denarja, ki bi se od časa do časa objavljalo v uradnem listu.

Eksistenčni, dohodnine prosti minimum je znašal pred vojno 1600 K in znaša danes vključ silnemu padcu kmetijske vrednosti denarja (kmet pravi: krona je kračar) ravno toliko. Vsi predlogi mero-dajnih oblasti so bili bob ob steno. Ako bi se zakon o osebnih davkih strogo izvajal, bi prišel prav vsak hlapec in dekla kakor tudi pastir v dohodnino, in bi bili leti oceniti ne le s 1600 K, marveč vsaj s 3000 do 4000 K, ker je že stanovanje in hrana brez plače v gotovini letno toliko vredna.

Kje pa je aparat, da bi zmogel potem to delo, in ali ne bi bil efekt visoko pasiven, ker bi papir in delo velikokrat več stala, kakor pa bi se predpisalo na dohodnini? Vrhu tega bi nastal med skrajno občutljivimi davkoplačevalci vič in krik, katerega ne bi bilo lahko zadušiti. Ako pa bi se računalo po tečaju zlatega denarja, bi se določil eksistenčni, dohodnine prosti minimum kakor tudi vsi drugi pribitki in odbitki ob novem letu po povprečnem kurzu zlata v predidajočem letu. Efekt bi bil gotovo izboren, dela, osobito pa odločnosti napram davčnim oblastim pa veliko manj.

In kazni? Koliko različnih zakonskih določb je še v veljavi, s katerimi se predpisuje z ozirom na kurz zlata naravnost smešne in niti daleko faktične stroške ne pokrivaioče kazni oz. povračilo stroškov! Naj omenim le evidenčne pristojbine pri zemljetniknem katastru po 10, 20, 40 h itd, ki redkokdaj dosežejo znesek par kron. — Vse skupaj ni niti za črniko. Vse obile uradne pisarije ne zaležejo dosti, ako čakajo zamudnike doseданje „občutne in gorostasne“ kazni.

In glede višinske kompetence? V različnih zakonih in naredbah je določeno, do katerega zneska je kompetentna odločevati I. instanca, do katerega druga itd. Pri sodiščih n. dr. v kazenskih zadevah: do katerega zneska okrajna, deželna in porotna sodišča. Kako neverjetno veliko dela je narastlo vsled takih in sličnih popolnoma zastarelih določb višim oblastvom in koliko tega dela bi odpadlo in bi se vsled tega pocenil aparat, ako bi se vsaj ob vsakem novem letu (pri velikem in hitrem padcu ali dvigavanju tečaja zlata po potrebi tudi med letom, razglasil v uradnem listu povprečni kurz zlata v predidajočem letu z naročilom, da imajo vsi uradi uravnati takorekoč avtomatično meje svoje kompetence, višine kazni in pristojbin slično, kakor se je na navaden razglas med vojno parkrat in tudi letos zopet pomaknil po letni čas po vsej Evropi za 1 uro naprej.

Še celo davčni in sodni izterjevalci bi bili docela razbremenjeni, ako bi se uve-

liavila zakonskim potom določba, da bo moral za slučaj prepoznega plačila vplačati zamudnik pristoibino do novem višjem kurzu zlata, torej v znatno višjem znesku papirnatega denarja. Taka določba bi privedla davkoplačevalce samoobsebi k ločnemu plačevanju davkov. Davkoplačevalci bi imeli mogoče potem malo več umevanja za državnost, kakor ga opažamo dandanes.

Izterjavanje davkov v tem primeru si predstaviam s kolesarjem, ki vozi s kolesom na prosti tek. Požene ga po ravnem le od časa do časa z lahkoto malo in le v klance navzgor dobro, navzdol pa celo nič.

To se pravi v navedenem primeru, da bi pri padajoči kupčijski vrednosti oziroma padajočem kurzu papirnatega denarja (po višanju tečaja zlata) izterjevalci ne imeli skoro nobenega posla z izterjavanjem, ker bi se davki od dne do dne po tečaju zlata zviševali in bi bilo samo to deistvo že zadostna izpodbuda davkoplačevalcem za redno plačevanje davkov.

Pri stabilnem tečaju papirnatega denarja bi bilo pa treba večkrat slično kakor pred vojno, opominjavati in izterjevati, dočim bi bilo treba pri naraščajoči kupčijski vrednosti denarja (padcu tečaja zlata) v katerem primeru bi se davčni zneski zniževali, porabili precej moči za pravočasno izterjanie davkov.**

Čas je zlato. Kolike množine tega zlata porabi samo mezdna gibanja uradnikov in delavcev! Povrh na še te neizmerno škodljive stavke delavstva. Smelo trdim, da bi večina mezdnih gibant, posebno pa stavk izostalo, ako bi se uravnale vse plače avtomatično po tečaju zlata. — Potem bi se pečale vse organizacije z drugim smotrenejšim delom, dočim je osredotočeno sedaj delo vseh organizacij skoro izključno za doseg draginji primernih plač in mezd.

Vzemimo še par primer sedanjega časa! Veliko trgovcev po poklicu je bilo kaznovanih zadnji čas z občutnimi denarnimi globami in povrh še z zapornimi kaznimi. Trgovci trpe na ugledu in časti in so oropani za gotovo število let tudi več državlanskih pravic; madež pa se jih drži vse življenje. In kaj so storili? Nič drugega kakor to, da so zahtevali za blago pri padajoči kupčijski vrednosti denarja, razmeroma višje kot običajne cene. Pa da se me ne bo napačno umevalo, češ, vedno čez draginjo zabavljajoči uradnik pa kar naenkrat zagovarja trgovca. Bodimo socialno pravični! Ako zahtevamo zase avtomatično uravnavanje plač po tečaju zlata, moramo priznati gotovo tudi trgovcu, da sme pri zviševanju tečaja zlata priračunati nakupni ceni blaga poleg običajnega dobička tudi razliko na kurzu od dneva nakupa pa do dneva prodaje! V tem pogledu in do te meje ga mora prav vsakdo zagovarjati. To priračunanje ne bi smelo biti kaznivo. Kaznivo na mora ostati sleikoprež prekračenje opisane meje ter zadržavanje in kopičenje nujno potrebnega blaga, da poskoči cena vsled povpraševanja čezmerno. Za take niso kazni previsoke.

Klub temu pa smelo trdim, da bi veliko v uradnem listu razglašanih kaznovani sploh odpadlo, ako bi se uvedlo računanje po tečaju zlata.

** Ne sicer pod višino določeno v zlatu, a vendar bi se zniževali, ker bi morali recimo sedaj znašati velikokratni multiplum v zlatu določenega zneska.

Čas kaznovanja bi v tem primeru nastopil šele takrat, ko bi kupčiska vrednost denarja rastla in bi se nekateri trgovci branili prodajati svoje blago za izgubo, le računsko ne pa faktično, ker bi si z izkupljenim denarjem višjega tečaja zopet lahko nabavili zadostno množino novega blaga, dočim si ga, pri padajoči vrednosti (tečaju) denarja in z le 10—15% kosmatim dobičkom ne bi mogli ter bi morala priti potemtakem večina trgovcev v kratkem času v konkurz. Ker trgovci niso prišli v konkurz, ampak so vkljub padajoči kupčijski vrednosti denarja med vojno nezaslišano vsi obogateli, je to nepobiten dokaz, da so vsi delali z odušsko visokimi odstotki in da so toraj vsi ti zakrivilni kazniva dejanja in da so vsi vredni eksemplarične kazni, ne le par nesrečnežev. Ti so se okužili že ob koncu vojne epidemično s pohlepom do bogastvu.

Aurea prima aetas! Ovidove zlate dobe sicer ne bo priklical nihče več nazaj prikliče pa se lahko skoro docela predvojno socialno razmerje med stanovi in predvojna doba, ki je bila v primeru z današnjo tudi zlata.

Skratkica g. Z. S. je izumil avtomat neregulirane vrednosti. Manika pa mu popolnoma sredstev, da bi dovedel svoj izum do funkcioniranja. To zmore edino država. Nudi pa ta svoj izum brez patenta popolnoma sredstev, da bi dovedel svoj izum centralna vlada tudi toliko razumevanja, da si ga prisvoji in ga oživotvori in se s tem oprime rešilne deske pred potopom in ne bo morebiti videla v g. Z. S. svetopi-semskega antikrista, katerega se je treba ogibati? Videbimus cras! Alfa.

IVAN ROSTAN (Ljubljana):

Hranilni in posojilni konzorcij.

Prvo splošno uradniško društvo na Dunaju je bila ena največjih življenskih zavarovalnic v bivši avstro-ogrski monarhiji. Njegove zavarovalne police uživajo tako dober sloves in so razširjene zlasti med uradništvom. Ta zavarovalna družba je imela prvotno po vseh večjih mestih svoje ekspoziture, katerih namen je bil v prvi vrsti posredovati pri življenskih zavarovanjih in v zvezi s tem poskrbeti po zmerni obrestni meri posojila svojim članom. Te ekspoziture so se imenovali posojilni konzorcij. Stale so pod neposrednim nadzorstvom in vodstvom osrednjega uradniškega društva na Dunaju.

Pozneje, ko je izšel 9. aprila 1873 zakon o pridobitnih in gospodarskih združgah, da so se razvili ti konzorciji v popolnoma neodvisne zadruge. Zato se je tudi pravno razmerje med njimi in uradniškim društvom bistveno izpremenilo. Na mesto odvisnih ekspozitur so stopili samostoini pravni objekti.

Odslej so se imenovali hranilni in posojilni konzorciji prvega splošnega uradniškega društva. Dasi popolnoma autonomni, so tudi še v nadalje obstajali med njimi in uradniškim društvom medsebojni stiki, temelječi na posebnih dogovorih in pogodbah. Tako n. pr. je izražena skupnost interesov s tem, da vsak konzorcij nosi v besedilu svoje tvrdke obenem tudi naslov uradniškega društva. Konzorcijalno načelstvo oskrbljuje v svoji lastnosti

kot lokalni odbor uradniškega društva razne agende v interesu tega društva in njegovih članov, kakor: življensko zavarovanje, inkaso premij, razna izplačila itd. Vendar pa je poglavitni njihov namen ta, da s prevzemanjem glavničnih vlog (deležev) nudijo članom priliko za plodnosno nalaganje prihrankov, in da jim, uporabljuoč te deleže in druga prometna sredstva, dajejo posojila pod kar najugodnejšimi pogoji, in da sploh pospešujejo gospodarske interese združnikov.

Veliko vlogo v konzorcijalnem obratu igra vraščanje prometne glavniče. Deležji, s katerimi združniki iamčijo, in ki se že po svoji naravi morajo višje obrestovati, bi bili sami zase predrago prometno sredstvo. V interesu kreditno obremenjenih združnikov je, da se pritegnejo v združne svrhe tudi cenejše hranilne vloge, ki ne iamčijo, ali kak drug nizko se obrestujoč obratni kredit. Zato pa je uradniško društvo dajalo konzorcijem iz svojih razpoložljivih rezerv potrebne kredite v obliki kontokorentnih posojil. Seveda ti krediti niso smeli prekoračiti višine faktično vplačanih deležev. Očividno je, da se vsled tega manjši konzorciji, ki niso imeli priložnosti pridobivati članov v tako ogromnih masah kot oni v uradniških in industrijskih centrih, niso nikdar mogli povzpeti do kake veljavnejše višine in so bili obsojeni v životarjenje. Med temi tudi naš ljublianski konzorcij.

Prišel je preobrat. Od 62 konzorcijev obeh bivših državnih polovic jih pripada na Jugoslavijo 8, in sicer: Ljubljana, Maribor, Karlovac, Petrinia, Osijek, Oršova, Pančova, Zader. Ti naši konzorciji, kakor sploh vsi konzorciji v nasledstvenih državah, ki so doslej tvorili eno no gospodarsko celoto, so sedaj postavljeni v čisto nov položaj. Dočim so se doslej opirali na tradicije in direktive z Dunaja, se bodo morali odslej gibati v lastnih smernicah.

Jaz pozdravljam ta preokret kot preporod za naš slovenski konzorcij v Ljubljani.

S tem, da Ljubljana ni več obskurno provincialno mesto, marveč točka, h kateri gravitira vse življenje Slovenije, je na mah pridobila tudi ta, doslej premalo uvaževana uradniška gospodarska institucija — naš konzorcij — na važnosti in pomenu. Zatorej ne smemo pridustiti, da bi vegetiral še nadalje, ko bi nam bil lahko v mogočno zaščito in zaslonbo.

Boreči se za izboljšanje svojega položaja moramo uradniki sami poskrbeti, da mu pomoremo do takega obsega in tiste življenske jakosti, ki je predpogoj za uspešno vršitev združničnih nalog. Vse naše minimalne zahteve se dajo uresničiti in se bodo le z vztrajnostjo in širokopotezno organizacijo.

In tako prehajam zopet k načelni strani v svojem prejšnjem članku »Saniranje« sproženega vprašanja in povzemam: Pri dobri volji je razdolžitev uradništva na podlagi principa samopomoči izvedljiva!

Kakor sem mogel te dni pri najbližjih računskih oddelkih, kakor so: deželne vlade, finance, justice, kratkim potom uradno dognati, je vsega definitivnega uradništva in uslužbenstva samo v navedenih resortih v Sloveniji okoli 4312. Od drugih računskih oddelkov, na katere sem se bil obrnil, mi doslej še niso prišli podatki. Ampak že to število nam približno

zadostuje za presojo, koliko je celokupnega javnega nastavljenstva v Sloveniji.

Če pomislimo, da zgoraj niso vsi železnica, pošta, meščansko in ljudskošolsko učitelstvo, magistrati, rudarstvo, kmetijstvo oficirij, ki so vsaj v bivši Avstriji priznani tvorili eden največjih kontingentov pri raznih kreditnih zavodih, slednjič penziji, ki jih moramo še vedno šteti med „družinske člane“ — potem lahko vzamemo, da je vseh javnih, državi služočih nameščencev dobrih 15 tisoč.

Kako pomozantna armada! A kolikšna škoda, da tako ogromen odstotek tega dragocenega rezervaria inteligence in energije neorganiziran in brezplodno usiha...

Če bi od teh 15 tisočev pristopila h konsorciu, recimo, vsaj ena petina, t. i. 3000 članov vsak po 100 deležev, bi imeli na mah 300.000 kron. S to glavnicco bi po današnjem nizkem kurzu lahko plačali ne dosti manj od enega milijona kron dolga v nemško-avstrijski valuti.

In to je že nekaj, to je že precej! S temi 3000 deleži pa smo si tudi ustvarili krasno kreditno bazo. Do te višine najmanj lahko nalamemo novega kredita. Vem, so bele vrane tudi med uradniki, ki imajo nekaj pod palcem. Z lahkoto bi zložili skupaj to vsoto v obliki hranilnih vlog, kar bi pomenjalo zopet nadaljni milijon v konvertiranje dolgov v nemško-avstrijski valuti.

In tako bi šlo dalje. Razvoju v ozkih razmerah se gibajočega hranilnega in posojilnega konsorciia v Ljubljani bi bila odprta pot.

FILIP KORENČAN (Ljubljana):

Carinska uprava.

(Konec.)

Dajte pripoveduje g. šef tudi o nekih car. uradnikih iz bivše monarhije, ki so bili kaznovani zato, ker so ponaredili datum na nekem zapisniku, da bi s tem »mogli sebe proturiti za hvatače i deliti nagrado«. Ta uhvatnina in nagrada morata igrati veliko ulogo v srbski carinski upravi, ako jih g. šef ponovno omenja!

Slučaj nam ni znan in zato se o njem ne moremo izreči. Nismo pa enakega mnenja z gospodom šefom, ker bi morala tak slučaj razsoditi predvsem pristojna disciplinarna komisija (senat) in šele v drugi instanci gener. direkcija carin i to uprav na podstavi citiranega min. sklepa. G. člankar je diametralno nasprotnega mnenja, namreč: »što se postopanie centralne vlasti ne ograničava na samim rešenjem ministarskog sveta na predstavke!« Torej: sic volo, sic iubeo!

Znamenit je sledeči pasus zagovora, ki obsega nekak konfiteor g. šefa carinske centrale. Pravi namreč, »da se oseca nezadovoljstvo što se daie neka prevaga srbskim činovnicima.« Prednost pri izbiranju pa daje — »dobro poznavanje i savesno vršenje službe«.

Že spredaj smo omenjali razliko v predizobrazbi med uradniki bivše moderne monarhije in med srbskimi, ki so vajeni le malih balkanskih razmer. In vendar se tudi tukaj znova poudaria dobro poznavanje in vestno izvrševanje službe — srbskih uradnikov, ki se jim zato daje prevago (prednost) pred hrvatskimi in slovenskimi! Zdi se mi, da čujem reakcionarca,

ki liubi daševno temo ter pridiguje: »Več ko študirate, tem večji ste — tepci!« Toda Srbianci švabske kulture sploh ne priznavajo ter cenijo višje balkansko. Skoraj vsa centrala je v srbskih rokah, vsa carinska važnejša mesta so v srbskih rokah, slovenski in hrvatski uradniki so kot švabe potisnjeni v kot; ocenjujejo in diskvalificirajo jih srbski, edinole »sposobni« in »savesni« uradniki. Pri »naiboljši« volji ne moremo verjeti v nepristranost teh referatov in opisov. Tudi Vašim zatrdilom o »nesposobnosti« hrvatskih in slovenskih carinariev ne moremo verjeti, ker ste jih povzeli le iz srbskih virov, katerim dajete »prevago«. O nesposobnosti lastnih odličnih strokovnjakov, ki jih postavljate na naše carinarnice, pa priča — zaostajanje prometa, konfuznost, kaos, ogromne škode, tisočere pritožbe itd.

Na daljnje trditve g. generalnega direktoria ne bomo reagirali. Z zadovoljstvom moramo le poudariati, da se je po njegovi zaslugi prevel carinski zakon in da se nam obeča tudi carinska tarifa v slovenskem izdanju. Prosil bi ga, da Slovencem čim prej posluži tudi s prevodi drugih carinskih predpisov, ker naše občinstvo cirilice še ne more čitati. Ako temu ugodni bodo tudi carinarnice in občinstvo v Sloveniji v posesti, potrebnih pripomočkov.

Konec zagovora pa se glasi: »Tvrdi se, da carinska družba nije dobro organizovana, jer se i za najmanju sitnicu mora obračati centralnoj direkciji carina! Carinska služba je sada organizovana po zakonu carinskom, koji je u važnost, i ona ne može biti drugače organizovana. To će tako morati ostati i u buduće, jer se nikome drugom, osim centralnoj upravi ne može ostaviti, da konačno odlučuju o carinskom stvarima i carinskim pitanjima.«

To zveni tako, kakor da je carinska uprava bila nezmotljiva, nepremeniiva ter je nekak petrefakt, kateremu bi mogli udahnuti življenje le sposobni in zavedni srbski car. činovnici in nihče drug v državi. Mi smo pa vendar še vedno nepoboljšljivi optimisti, da moderna Jugoslavija kmalu zavali ta carinski petrefakt v balkansko pozablenost. Ko dobimo pravi parlament in prave poslance, ki se bodo resno brigali za smešne starine, se pošlje tudi današnji car, zakon z upravo vred v historični muzej.

Kot dodatek bodi napisano še tole. Merodajna srbska oseba je napram zastopnikom krogov, ki so se pritoževali zoper neznosne razmere pri carinarnicah, odkar jih vodijo srbski uradniki, utemeljevala prednost, ki se daje Srbom, s tem-le eklatantnim dokazom: »Ko so pri carinarnicah bili slovenski upravniki, so dohodki carinarnic znašali 5 milijonov kron, po nameščenju Srbov pa znašajo 20 milijonov! To mora tudi slepcu odpreti oči, da vidi, koliko bolje se uraduje dandanes!«

Oglejmo si pa to eklatantnost z malim računom. Do junija meseca 1919 je služilo v Sloveniji okolo 20 slovenskih carinskih uradnikov, ki so pobrali, kakor meni gorenja oseba, po 5 milijonov kron na leto carine. Ker je tedanja krona veljala cirka $\frac{1}{4}$ sedanje (tedaj je ažiha na zlat dinar znašala 240 %, dočim znaša sedaj 800 %), je torej tedanjih 20 slovenskih carinikov pobralo okrog 20 milijonov kron v sedanjih vrednosti ali vsak po 1 milijon. Pripomnimo, da je bil tedaj uvoz znatno omejen in izvoz blaga splošno prepovedan. Ti cari-

narii bi gotovo pobrali tudi štirikratno carino, če bi uvoz in izvoz bila dovoljena.

To pa carinski upravi ni bilo zadosti. Uvidela je »potrebo«, da se Slovenci odstranijo ter se nadomestijo srbski uradniki. Predvsem se je k carinarnicam v Slovenijo nagnalo namesto prejšnjih 20 kar okrog 200 carinskih »uradnikov« po večini Srbov. Upravniška in inspektorska mesta so zasedli tudi Srbi. I no, teh 200 uradnikov pobira sedaj po 20 milijonov carine t. i., vsakdo njih je povprečno pobere za 100.000 K. Kakor se vidi iz tega malega računa, je pač bila potreba, da se stvari vrste, kakor so bile, ne pa, da se uprava za 180 % podraži, kar morajo plačevati le davkoplačevalci.

Cene padajo?

V zadnjem času se v časopisih veliko bere o padanju cen. Nekateri listi hvalijo dobro letino, navajajo statistike glede pridelkov in koliko od teh se bo lahko izvozilo v tuje države, ker se pri nas ne bo moglo vsega porabiti. Človeku se zdi, ko vse to bere, da so res prišli časi, ko se bo začel cediti med in mleko in ko bodo frčali pečeni golobci kar sami v usta.

Za javne uslužbence — ki smo odvisni edinole od svoje pičle plače — to vprašanje ni brezpomembno. Napočil je namreč čas, ko v Beogradu odločajo o službeni pragmatiki in regulaciji plač državnih uslužbencev. V tem nam tako važnem in odločilnem času kriče listi, kako padajo cene in kako bodo še padle. Ali se hoče s tem manevrom zopet prikrasiti plače ubogih državnih uslužbencev? Ali bisage raznih verižnikov še niso polne? Ali javni uslužbenec še ni dovolj izmozgan?

Vprašajmo se odkrito, kaj pa se je pravzaprav pocenilo? Odgovor je lahak. Sladkor, ki so ga pred nedavnim časom namenoma podražili kar naenkrat od 47 kron na 72 K, je počasi padel na 58 K do 52 K. No, danes je že zopet 60 K! Padla je tudi cena mesu za 2 K in moka za 2 K. Za kako dolgo? To je vse in vsled tega toliko vpitja. Gospoda, ki se je vsled te malenkosti tako razburila in vznemirila, pa ne vidi in ne sliši, da cene drugih stvari še vedno raste. Cena manufaktur in galanterij še vedno raste. Usnje se je nedavno zopet podražilo in čevlji bodo na jesen zopet redka dragocenost. Pred par dnevi tudi ena najvažnejših predmetov — premog kar za 80%! Drva so vsaki dan dražja in kupiti voz te neizogibno potrebne tvarine, je za javne uslužbence nemogoče, če hočemo vsak dan vsaj enkrat jesti. Vožnja na železnici bo od 1. avgusta t. l. naprej zopet mnogo dražja. Da državna podjetja nikoli ne zvišajo cen in tarifov za bagatelo, smo vselej uvideli pri zvišanju tarifov na železnicah, pri kolekih in cenah za tobak. Sukanec in druge take slične stvari še niso dosegle nikdar tako enormnih cen, kot ravno sedaj.

Nahajamo se v času, ko te sadia in vseh vrst zelenjadi na kupe, posebno letos, ko je vsega v izobilici. Če pa stopiš na trg in vprašaš po ceni te ali one stvari, se ti morajo jeziti lasie nad gorostasnimi cenami, pa bodisi še tako malenkostna stvarica. Najmanjša glavica salate stane 1 K, glavica zelja 8-10 K, eno lajce 1 K 60 vin, do 2 K, liter mleka 5 K itd. Te cene obstojajo meseca julija 1920 na ljubljanskem trgu, v čigar najbližji okolici je ne-

broj kmetskih vasi z nairodivitnejšim do-
liem! Se nikdar niso bile na trgu tako vi-
soke cene, kot ravno danes, ko gotovo ča-
sopisje vpiše o padanju cen. Čemu vsa ta
komedija?

Belokranicem in Hrvatom, ki dova-
žajo sadije v Ljubljano, se je prepovedalo
prodajati to sadije ceneje kot po 8 K za ki-
logram in zapretilo, da se jim sicer vzame
dovoljenje za prodajo. To je nečuvjen
škandal, ki se ne da in ne more opravičiti.

Prišli smo tako daleč, da narekujejo
lubljske branjevske same tržne cene. Če
narediš kako pohlevno opazko proti njim
cenam, si še sirovo nahruljen: »Če ti je
predrago, da dusti, saj te nihče ne sili, da
kupiš!« Sadija je na kupe, da gnije, vzlic
temu pa tako gorostasne cene, da si javni
uslužbenec ne more privoščiti tega božje-
ga daru.

Komedija proti padanju cen ni prav
nič drugega, kakor da se opozore mero-
dajni faktorji, ki odločajo pri regulaciji
plač državnega uslužbenstva, na današnje
»nižke cene«.

Govori in piše se o vednem padanju
cen, o dobrih letinah, ugodnih časih itd.
Mi se pa spogledujemo in vidimo drug
drugega, da smo vsak dan bolj strgani,
bosji in — lačni.

A. Arnošt.

Nergači.

Pomislimo na čase pred letom dni! Javni na-
meščenci smo tedaj soglasno protestirali proti
neznosnim razmeram na našem trgu; verižniki in
navijački cen so bili edini gospodarji ter so nam
diktirali cene, ki niso bile v nobenem razmerju s
našimi prejemki. Pomagali smo si sami in se str-
nili v močno društvo: gospodarsko zadrugo »Sa-
mopomoč«. Ta »Samopomoč« je postala hitro tru-
v pati vseh verižnikov in navijačev cen. Kmalu
so cene jele padati in kar bi bil vsakdo pri trgo-
vcih moral drago plačati, je dobil in še dobiva v
svoji zadrugi po znosnejših, poštenih cenah.

Naravno in dosledno je bilo, da je »Samo-
pomoč« takoj spočetka našla na mogočen od-
por pri nekaterih trgovcih. Videli so, da se jim
trgovine praznijo kupcev, ki so uhajali v lastno
prodajalnico ter si ondi nabavljali svoje potreb-
ščine. In začel se je boj proti naši zadrugi. Neka-
teri trgovci, ki so si navedli tekono vojno na
milijone dobičkov, so zdaj pa zdaj nekako mi-
lostno znižali cene nekaterim pridelkom, ki so jih
morebiti na debelo dražje stali, da le zopet priva-
bijo svojo prejšnjo klientelo ter odščipnejo vsaj
začasno odjemalce gospodarski zadrugi. Marsikdo
pa je začel »ceno« prodajati stare zaloge, ki jih je
pred meseci nabavil še napol zastoni. »Samopo-
moč« obstoja šele devet mesecev in ne kupiči do-
bičkov; blago prodaja po nakupni ceni, ki se po-
višuje le za troške, ki jih ima zadruga s prevozom,
režijo in ev. carino. Naša zadruga torej ne more
prodajati pod kupno ceno ter ne more difference
pokrivati z dobički, ki jih ni. Vendar se najdejo
člani, ki zabavljajo na lastno zadrugo, ki
je devet mesecev prodajala vse vrste blaga ce-
neje kot kdorkoli izmed trgovcev. To so navedni
nergači, zabavljaji, ki povsod delajo zgago in ne-
slogo; ti vse boljše vedo nego drugi, živijo in
vidijo le to, kar jim je pred nosom, a trmasto
nočejo videti zasluga, ki so si jih drugi ljudje pri-
dobili s tem, da so se borili proti draginji.

Ako hodiš po mestu, vidiš po prodajalnah in
izložbah kartone z označbo novih cen. Sladkor,
ki se je pred mesecem prodajal po 80—86 K, so
prodajali ti osrečevalci naroda po 52 K, dočim
bi veljala še vedno prva cena, ako bi ne bila »Sa-
mopomoč« tista, ki je ne oziraje se na interese
trgovcev čez noč znižala na 60 in potem 58 K.
Kako malo časa je trajala ta posebna milost tr-

govcev proti kupujočemu občinstvu, kaže nam
okolnost, da je te dni sladkorja po znižani ceni
nakrat zmanjkalo! In zopet se prodaja po 60 K!
Koliko je bilo zgražanja pri naših nergačih, da je
»Samopomoč« prodajala par dni sladkor za 4 K
dražje nego drugi! »Vse je pri »Samopomoči«
dražje,« — so modrovali večni malkontenti in nič
jim ne odpre oči, tudi okolnost ne, da bodo dobi-
vali pri zadrugi še dalje sladkor in vse druge po-
trebščine po mogočih cenah... O, le preradi in
prehitro pljujemo v lastno skledo!

Kakor s sladkorjem, se godi tudi z drugim
predmeti. Vsi ti predmeti so pri zadrugi »grozno
draži«, ako jih bogati sosed tudi samo za po-
skušnjo in v lastno škodo, iz gole nagajivosti, če-
tudi en sam dan prodaja za sold ceneje neglede
na njih morebitno slabšo kakovost. Kakor muhe
na med bodo ti nergači še dalje tekli k nevoščlj-
vemu konkurentu, če se bo temu zljubilo, »za
hec« znižati za par vinarjev svojo robo dvom-
ljive kakovosti. Da se le ponuja naši zadrugi,
makari v lastno zgubo! In ne samo tekli bodo ti
vzorni člani k hudomušnemu nagajivcu, temveč
trobili bodo v svet, kako »drago« in »slabo«
blago se dobiva pri »Samopomoči«, medtem ko je
pri nagajivem konkurentu vse »tako po ceni, ta-
ko dobro, tako izvrstno«... Da ima kava, olje i.
dr. raznih kakovosti tudi razno ceno, da ni vse-
eno, kakšno blago se prodaja in da je cenejša ro-
ba tudi slabša, vsega tega nergači ne upoštevajo.
Zabavljati znajo, drugega nič. No taki so pač naši
nergači in tako onesnažujejo stavbo, ki so jo sa-
mi pomagali sezidati ter jo s svojimi nepremišlje-
nimi dejanji sami pomagajo — podirati.

Lastna korist nam vелеva vztrajati. Dokler bo-
mo imeli svojo »Samopomoč«, vsaj životarimo, če
bi je ne bilo več, bi postali plen svobodnega odu-
ruštva, ki nas hitro upropasti! Naša zadruga je
last nas vseh; njen uspeh je nas vseh uspeh,
njen propad bi bil katastrofa nas vseh. Kdor tega
ne ve, mu ni pomagati. Delajmo torej složno za
procvit »Samopomoči«, nergače pa pustimo
nergati dalje. Kmalu pride čas, ko bodo najhujši
nergači mlo cvlili!

J. P.

Vestnik.

Javen shod Osrednje zveze jav. na-
meščencev in vpokojencev v Ljubljani se
vrši v torek, dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer
v veliki dvorani hotela »Union«. Dnevni
red: Protest proti zavlačevanju službene
prazmatike in zvišanja prejemkov, proti
nameravani odpravi pasivne volilne ora-
vice drž. nameščencev in učiteliev ter
proti podraženju premoaga.

POZOR!

S 5. avgustom o. g. se obustavi po-
šiljanje »Našega Glasa« bezuvjetno svima,
koih ioš nisu platili pretolate za inclusive
III. četvrtgodište, t. i. do konca septembra
t. g. Mi moramo tiskari plačati list uvliek
unapred te nas stane svaki pojedini broj
1.08 K. Za to nečemo poslati lista nikomu
više, ako unapred ne plati pretolate.

S 5. avgustom t. i. se ustavi dopo-
šiljanje »Našega Glasa« brezpogojno vsem
onim, ki naročnine niso še plačali za in-
clusive III. četvrtletje, t. i. do konca sep-
tembra t. i. Mi moramo tiskarni plačati
list sproti ter nas stane vsaka posamezna
številka 1.08 K. Zato ne pošljemo lista ni-
komur več brez vnaprej plačane naroč-
nine.

Uprava.

Iz Ptujja nam pišejo: 25% povišek
draginske doklade nam je bil do sedaj iz-
plačan samo od decemberskih prejemkov.
Svoločasno je bilo objavljeno, da se je fi-

nančni minister »zmotil«, in da se tista na-
redba ina glasiti na vse prejemke meseca
maja t. i. Kdaj se misli to pomoto dopra-
viti in nam nakazati razliko? Ali je med
tem nastala zopet kaka zmota? Odgovor:
Finančni minister je medtem prepričal
svoje tovariše, da se on ni zmotil nego da
so se zmotili vsi ostali! S to zmoto se ba-
vilo naši protestni shodi tekono prih. tedna!

Činovništvo v Austriji prijeti štrajkom. Od
prošlog tjedna dolaze iz Vienna vijesti o predsto-
jećem štrajku činovništva i namješteništva u
Njemačkoj Austriji. Deputacija činovnika bila je
kod državnog tajnika Majera, te mu saopćila, da
je situacija državnog namješteništva nesnosljiva
i da se organizacije ozbiljno bave mišlju, da pro-
glase opći štrajk, ako im vlada ne udovolji zaht-
jevima. Državni tajnik im je odgovorio, da dr-
žavi nije momentano moguće udovoljiti svim zaht-
jevima, ali da će im dozvoljiti jednokratni dopla-
tak kao momentanu pomoć za ovaj momenat —
a čim državne financije budu to dozvoljavale,
udovoljiti će ostalim zahtjevima.

Austrijsko činovništvo je dakle neustrašivo
izreklo pred svojim državljanom riječju »štrajk«
i otvoreno se prijetilo njime, a on ih ipak nije
objesio kao protudržavne elemente, a nije ih da-
pače niti zatvorio, kao izdajice domovine, već
naprotiv očinskom brigom stavio im u izgled
momentanu pomoć, za koju su oni sigurni, da će
je doista dobiti i to odmah, a da ne će trebati
čekati nekoliko mjeseci — kako je to običaj u nas
kod takozvanih momentanih pomoći.

I ovaj slučaj neka upamte naši državnici i
neka uvide, da činovništvo smije i može u svim
kulturnim zemljama (kao nedavno u Francuskoj,
sada u Austriji) postavljati zahtjeve na vladu —
a da mu zato vlada ne razjuri organizacije niti ne
pozatvori vodje, kako je to kod nas bio slučaj
razvrgnućem SJN za Hrvatsku i Slavoniju u Za-
grebu, te zatvorom članova središnjeg odbora
SJN i poštanske organizacije, već im vlada uvidiv
potrebu pomoći doista i pomogne.

Slabši kakor berači. Na vse kriplje si priza-
devajo v vladnih krogih, kako bi se izognili izpol-
nitvi zahteve javnih nameščencev jim izplačati
primerne zneske za nabavo obleke in perila,
katerih so danes deležni že vsi delavci, hiplaci
in pastirji. Zdi se, da so umazanci sedaj prave
iztuhtali. Blago za obleko in obutev naj se —
kakor poročajo razni listi in kar tudi hrvatski
dopisnik v šte. 28. »Našega Glasa« z zadovolj-
stvom omenja, kakor da bi bil to kak uspeh —
izda javnim uslužbencem proti odplačilu v me-
sečnih obrokih. Nad poldrugo leto že vodimo
boj za dosego našem stanju primernega življenja,
uspeh tega boja pa naj bi bil, da postanemo
slabši, kakor berači. Če vprašamo berača, čega-
va je obleka, ki je ima na sebi, mi bo s ponosom
odgovoril »moja«; državni uslužbenec pa bo na
to vprašanje mogel odgovoriti: »Ne, obleka, ki
jo imam na sebi, ni še moja, ampak je drugih.«
Kaka sramota bi bila že za kmečkega fanta, ko
bi se vedelo, da nosi obleko, ki še ni plačana in
tedaj v istini še ni njegova! Kaka sramota pa bi
bila šele za drž. uslužbenca, za gospoda, o kate-
rem bi vsak vedel, da nosi obleko, ki ni njego-
va! Ako se namerava v resnici kaj enakega skle-
niti, potem je to jasen dokaz, da bijemo boj z
ljudmi, katerim je pri srcu le njih lastni žep, a
ugled države in državni uslužbenec sta jim de-
veta briga.

A. P.

Sadnja duhana za vlastitu potrebu.
Kao što imade u svakoj grani naše držav-
ne uprave nedostataka, tako imade na-
ravno i u monopolnoj grani zastarielih ne-
dostataka, koje bi trebalo savremenosti i
pravde radi dokinuti. Radi se naimo o
sadnji duhana i to za vlastitu potrebu. Mi
razlikujemo dvije vrsti sadioca duhana.
Jedni sade duhan sa obvezom, da će sav

svoj urod državi predati: drugi sade duhan za vlastitu potrebu bez obveze, da moraju državi i jedan gram od svoga uroda predati. Ova druga uredba kosi se sa duhom vremena i sa pravdom, te je skrajnje vrijeme, da se dokine. Uzmimo i usporedimo one državljane, koji ovaj privilegij sadnje duhana za vlastitu potrebu uživaju, sa onima, koji ga ne uživaju, te ćemo doći do velike razlike u uživanju državljanских prava u državi. Dok jedni puše duhan skoro badava, odnosno vrlo jeftino, to drugi moraju da plaćaju bajoslovne svote za režijski duhan. Drugo je nešto, kad se dozvoli sadnju duhana za državu, da može od posadjenog duhana dobiti svoju godišnju potrebu uz naplatu takse, jer on državi i koristi daje sadeći za nju duhan, dok sadnjoc za vlastitu potrebu ne daje državi nikakve koristi, a uživa privilegij, da jeftini duhan puši. Ova anomalija treba već i radi toga da se ukine, jer potpuno izigrava uredbu duhanskog monopola, i jer to ne znači nikakov monopol, gdje država sadi principijelno duhan za sebe, a s druge strane opet dozvoljava privilegiranim državljanima da ne moraju monopolski duhan pušiti i tako monopolu koristiti, nego oni, koji su si sami posadili. Narod i država ukidatu privilegije bezova i veleposjednika, fideikomise itd., htijuci se pozivu savremenosti odazvati, pa te posve opravdano, da se usporedo s time i ovaj zastarjeli privilegij sadnje duhana za vlastitu potrebu dokine i da se svi građani u državi makar u pogledu monopola izjednače, jer »jednaka braća, jednake kape«. U tom pogledu stavljen je ministarstvu financija shodan predlog.

G. K., Mostar.

Beg iz drž. službe. »Slov. Narod« z dne 25. Julija t. l. primaša vest, da so iz drž. službe v ministarstvu za trgovino in industrijo v Beogradu dosedaj izstopili gg.: dr. Slokar, dr. Olip, dr. Vladimir Orel, Slavko Tarel, Edi Kunst, dr. Fr. Ratelj in dr. Vane Radej. — Škoda, da ne navaja tudi vzrokov, iz katerih so višje imenovani izstopili iz službe, dasi so zasedali precej važna in kolikor toliko dobro dotirana mesta. Dejstvo, da je samo iz enega ministarstva v kratkem času izstopilo toliko slov. uradnikov, daje mnogo razmišljati. Se bolj zanimiva bi bila statistika iz drugih resortov, predvsem finančnega tako centralnega kot raznih njegovih panog, od koder uradniki kar trumoma beže iz drž. službe. Naše slovenske ministre in predstavnike vprašamo, kdaj se nameravajo vsaj nekoliko pozanimati po vzrokih, ki onemogočujejo službovanje in vztrajanje pri centralnih in pokrajinskih oblastvih ter uradnih, in kdaj mislijo osebnim razmeram sloven. uradništva posvečati nekaj več pažnje. Po dosedanjih izkušnjah niti psameznike niti večje stanovske skupine kljub podobnim informacijam niso bili v stanu doseči vpoštevanja predloženih jim želj, ker so se zadovoljili s praznimi obljubami in lepimi besedami. Po takih izkušnjah bo pač treba močnejše metode.

»Boljši« uradniki. Jugoslovan iz Maribora je pravo pogodil s svojim citiranjem odlomka iz lista »Enakost«. Ne sme pa misliti, da so samo v Mariboru taki »boljši« cariniki, ki so v položaju v eni noči zapraviti na dragem vinu, šampanjcu in visoki igri več tisočakov. Tudi ljubljanski takozvani »boljši« cariniki ne zaostajajo za mariborskimi, in vendar ni beriča ne komisarja, ki bi povprašal, odkod jemljejo denar. Navadnim uradnikom — tudi carinikom — zadostuje mesečna plača komaj za borno preživljanje. Odkod tedaj denar, ki ga nekateri »boljši« carinarji tako razsipljejo? Bog ne da, da bi se kdo razven generalne direktije vmešaval v zadeve samostojne carinske države! Omenjeni »boljši« carinarji vse-

kakor »zavesno in točno« postopajo po prejelih »upustvih«; — glavno je — predpis! Vse drugo naj vzame vrati!

Antiprotekcionist.

Činoviški vjestnik, to glasilo nekolicine gospode, što se kupe u odboru »Udruga javnih činovnika«, kritikuje u svom posljednjem broju rad Saveza Javnih Namještenika i Kooperativa na način, koji vrvi raznim netačnostima i neistinama. Ne marimo se u interesu sloge i ugleda našeg staleža upuštati u polemiku s gospodom oko »Udruga« tim više, što je za nas stvar »pravomoćno« riješena pred najkompetentnijim forumom za raspravu internih naših pitanja, a to je — skupština Kooperativa i javna skupština Javnih Namještenika, gdje su gospoda na svoje tendenciozne izvode dobiti zasluženi odgovor. Toliko, da se razumijemo.

Razmere med orožništvom. Prejeli smo: V zadnjem času se ponavljajo pritožbe o nediscipliniranosti in nezadovoljstvu med orožništvom. o številnih izstopih in odpustih iz službe ter celo o dezertacijah V sološnem so te pritožbe pretirane. Žal, da moramo priznati, da je vendarle mnogo slučajev, kjer so utemeljene. Temu pa se ne bo čudil, kdor pozna današnje razmere med orožništvom. Ta panoga naših državnih nastavlencev se še danes zanemarija. Orožništvo danes strada v pravem pomenu besede. Plača je naravnost sramotna, druge ugodnosti ničeve. Izboljšanje nam obljubljalo že nad leto dni, tudi z obleko nas vedno znova tolažijo, čakali smo, čakali, a sedaj ne moremo več. V strahu se izprašujemo, kaj bo z nami, če se nihče ne pobriga za nas. Pri tem pa je naša služba skrajno naborna in odgovorna. Kadar odide kdo od nas v službo, stoji z eno nogo v zaporu, z drugo v grobu. Vse mogoče se zahteva od nas, ne pobriga se pa za nas nihče. Merodajni krogi naj odpravijo kričeče nedostatke, pa bodo tudi pritožbe nad orožništvom donehale same do sebi.

Nepravo ime? Pod tem naslovom kritikuje neki tovariš iz krogov davčnih iztirjalcev naslov Društva državnih uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani. On pravi, da se skrivamo pod tem naslovom in da ne pokažemo, kdo da smo. Priznava pa, da pozna društvo in da smo imeli prej daljši naslov. Znano mu mora tudi biti, da so v našem društvu včlanjeni nižji uslužbenci vseh državnih resortov in ne samo sluge in da si radi tega ne moremo pridevati specialnega ali naslova, glasečega se do stroki. Res smo društveni naslov okrajšali, to pa le radi enostavnosti pri obili korespondencij. Naše društvo obstoja že od leta 1912, a dosedaj še nismo doživeli nobene kritike. Če bi člani ne imeli do društva zaupanja, ne bi imelo danes do 500 članov. S takimi številkami se more ponášati malokatero društvo.

Zorko.

Odgovor uredništva. Gospodinu Marku C-B Novska.

Zahvaljujemo na priposlanoj pismu, no otisnuti tu u našem listu ne možemo već s razloga, što plesama u opće ne donosimo. Pievat ćemo tek onda, kad se dopnemo na zeleniju granu. U ostalom Vaš pjesmotvor sadržale suviše poznate motive: prozom stvarnoga i aktuelnoga sadržaja više biste nas zadužili. Najlepša hvala na prilogu za naš „Tiskovni fond“ (10 kruna).

Ispravak. U posljednjem broju »Našega Glasa«: potkrala se u članku „Razvrćenost parlamenta i činoviško pitanje«

eruba tiskarska pogreška, koja narušava smisao 4 stavka u III. stupcu. Umjesto »Kika naših dana«... »čitač«: »Etika naših dana traži od svakoga ono, što je kadar i daje svakome prema njegovoj potrebi.« Molimo da se dobrostivo ispravi.

Naš v. š. z.

Ljubljane cele cvet je višji šolski svet, da nima takega prostrana Turčija.

Od tam deffjo ti gospodi majcani pravico na okrog, da se usmili Bog.

Čeprav pred letom dni že vložil prošnjo si, pa — stavim — da še zdaj rešitve ni nazaj.

In, ko bo končno te dospela ti v roka, bo rešena tako, — ko drugih sto in sto, —

da se prijel nato takoj boš za glavo ter jezno vzkliknil vmes: »saj to ni nikdar resle«

Kdo torej dvomil bi, kar vsak od nas trdi, da je vseh cvetov cvet naš višji šolski svet?

Več prizadebiti.

Opozarjamo na literat gospoda Frana Igljca.

Prošnja. Kdor ve, kje se sedaj nahaja g. Grilly Fr., nadpaznik, naj to sporoči g. Mart. Gorže, Gerlince, p. Cankova, Prekmurje.

Jedna aktualna potreba. Kod nekih oblasti i ureda nije još dosada određeno vrijeme, kad pojedine stranke mogu dolaziti radi svojih ličnih poslovnih stvari, nego slobodno polaze u urede u svako doba uredovnih satova. Ova praksa nije se pokazala valjanom, jer sprečava namještenika gdekada i u vrlo hitnim poslovima. Unaprijed izjavljujemo, da polazimo kao savremeni ljudi i demokrate i ovdje sa gledišta, da nije narod radi oblasti i ureda, nego naprotiv, da su oblasti i uredi radi naroda, i da se narodu, u koliko dozvoljava teška činoviška služba, ipak ide na ruku. Sa svim tim trebalo bi kod pojedinih oblasti kad što su zemaljska vlada, finan. ravnateljstva, kotarske i županijske oblasti, gdje nema nikakvih ličnih zaprijetaka, da stranke dolaze svaki dan, određiti tek jedan sat, n. pr. od 11. do 12. sati prije podne. Samo po sebi se razumlje, ako u gdjekoj dan bi bilo više stranaka, da ne bi u određeni sat mogle obaviti svoj posao, da bi se za toliko vri-

KROJAŠTVO

FRAN IGLIČ

Ljubljana, Kolodvorska ul. 28,
preje v Trstu.

Izdjelovanje oblek za gospode,
otroke in uniforme. Za dame po
najnovijem modernem kroju.

Lastna zaloga modnega blaga.

Uradnikom znaten popust!

Jeme onda moralo produljiti. Netko će se možda naći, koji će ovom prigovoriti, ali ako ovo pitanje iz navedenih razloga temeljito promišli, onda će svakako doći do zaključka, da je bolje i po nas javne namještene, da je primanje stranke određeno samo u opredjeljene satove, da nam ne smetaju toliko u izvršivanju naših dužnosti. Kao i s druge strane opet će ovo biti bolje za

stranke, jer će i oblasni namještenik u vrijeme, koja je lih samo za njih određeno s većim obzirom moći primati, pošto će u ovom slučaju samo na neko opredjeljeno doba svoj pasao morati predkicati. Mjerodavni krugovi, predstavnici pojedinih oblasti i šefovi pojedinih odijeljenja morali bi nastojati, da se ovom pitanju doskoči, koliko u interesu uredskih posala, toliko i u interesu javnih

uredskih posala, toliko i u interesu javnih namještenika i privatnih stranaka. P. D.

Listnica upravnništva.

G. Noršič SS. učitelj v. p. šk. Brod n/S. naj nam naznani svoj natančni naslov, ker nam se list vrača s pripombo: „odselio“.

Modni salon
Stuchly - Maške
LJUBLJANA,

Židovska ul. 3, Dvorski trg 1.

Priporočamo veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.
Popravila točno in cenno. Žalni klobuki vedno v zalogi.

Naročajte in širite „Naš Glas“!

„Balkan“ trgovska, spedijska in komisijska d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta št 33

Mednarodni prevozi. Spedicije vseh vrst. Zacarinjenje. Selitve. Nabiralni vozi na vse strani. Javno skladišče z lastnim železniškim tirom. Reekspedicije itd. itd.

Brzjavni: „BALKANSPED“. Interurban telefon 366.

10-4

BARVA ■ KEMIČNO ■ ČISTI

vsakovrstno blago, obleko 18-3

PERE domače perilo (pošilja po isto na dom) **SVETLOLIKA** ovratnike, zapestnice in srajce ::

Tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4. **LJUBLJANA,** Podružnica Selenbargova ulica 3
Podružnice: **MARIBOR — NOVO MESTO**

VELIKA Na debelo! Na drobno! **BOGATA**
:: : Solidne cene! : ::

ZALOGA **IZBIRA**

manufakturnega ter inozemskega moduega blaga. **LASTNI MODNI ATELJE.** OBLEK lastnega izdelka po naj-novejšem kroju.

PRVA KRANJSKA RAZPOSILJALNA 8-5

SCHWAB & BIZJAK
LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kavarno.

Najstarejša spedijska tvrdka v Sloveniji

R. RANZINGER

Ljubljana spedijska pisarna Ljubljana

Podjetje za prevažanje blaga juž. železnice. Brzo vozni in tovorni nabiralni promet iz in v Avstrijo. Zacarinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s poseb. zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzjavni: Ranzinger. 24-2 Interurban telefon 60.

Važno za uradnike!!

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI R. Z. Z. O. J.
Kongresni trg št. 19.

dovoljuje ranzijska posojila; na te opozarjamo zlasti one uradnike, ki imajo dolgove v Nemški-Avstriji. Ti si s takojšnjo poravnavo dolgov lahko veliko pridobe na valuti. Vso tozadevno transakcijo izvede zadruha sama in sicer brezplačno in le proti povrnitvi naraslih stroškov. — Prospekti na razpolago!

Marija Tičar

Ljubljana

Velika zaloga uradnih in šolskih potrebščin. Največja izbira razglednic in pisemskega papirja.
Na drobno in debelo.